

Lange termijn-uitdagingen zijn de energietransitie, onderwijs, woningmarkt en tweedeling op de arbeidsmarkt.

Juniraming 2021

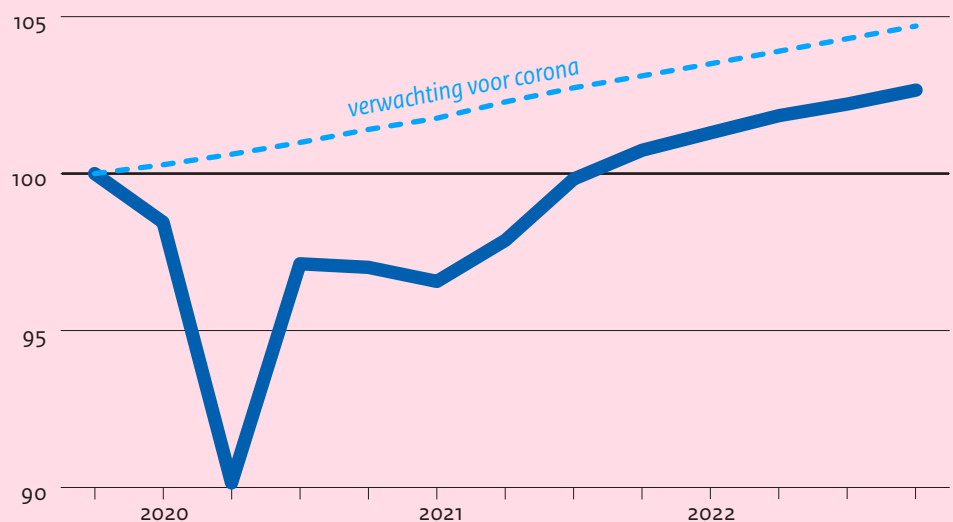
De economie herstelt zich snel nu het aantal besmettingen afneemt en de vaccinatiegraad toeneemt. In 2021 en 2022 is er een groei van ruim 3% per jaar.

De werkloosheid blijft beperkt en is vrijwel gelijk aan de 4% in 2017-2019. Het overheids-tekort piekt dit jaar, maar neemt daarna snel af.

Economische ontwikkeling

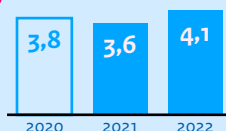
De permanente economische schade van de coronacrisis blijft naar verwachting beperkt.

verandering bbp per kwartaal, t.o.v. 2019 (2019 = 100)

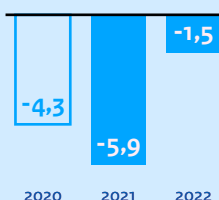
Werkloosheid

% beroepsbevolking

EMU-saldo

in % bbp

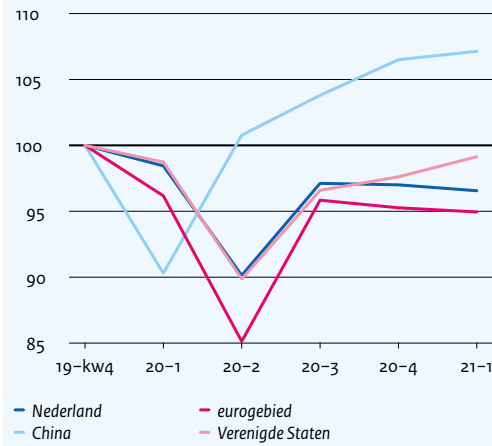

CPB Visuele samenvatting

Er zijn forse verschillen in effecten van de corona-uitbraak binnen en buiten het eurogebied. China en de Verenigde Staten herstelden zich sneller dan het eurogebied. Binnen het eurogebied deed Nederland het beter dan gemiddeld.

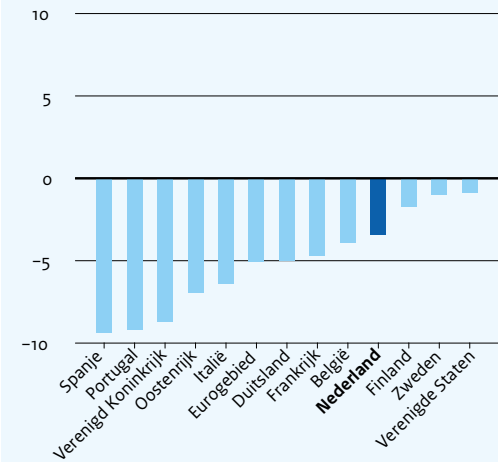
Bbp Nederland, China, eurogebied en VS

geïndexeerd, 4e kwartaal 2019 = 100

Bbp-ontwikkeling

volume 1e kwartaal 2021 t.o.v. 4e kwartaal 2019 in %

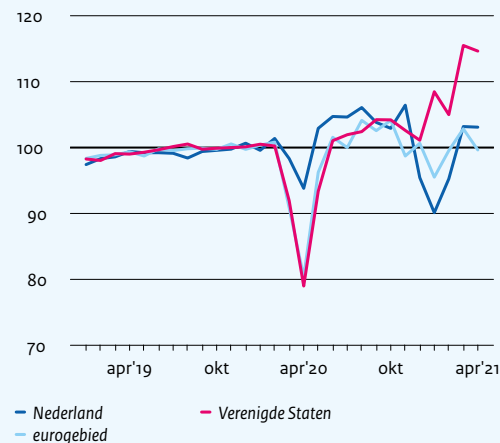

Bron: Eurostat, OESO, BEA, ONS en CBS ([link](#))

Detailhandelsverkoop werden beïnvloed door de nieuwe coronagolven, terwijl er geen effect was op de industriële productie.

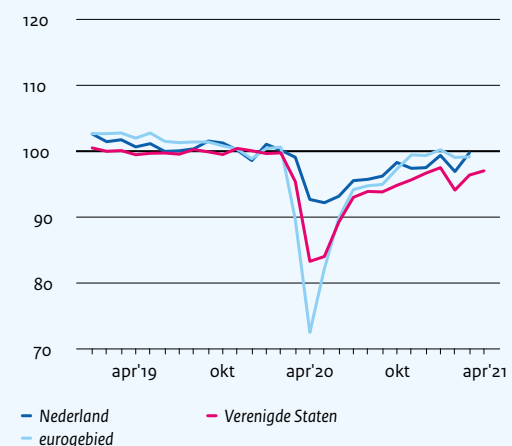
Detailhandelsverkoop

geïndexeerd, 4e kwartaal 2019 = 100

Industriële productie

geïndexeerd, 4e kwartaal 2019 = 100

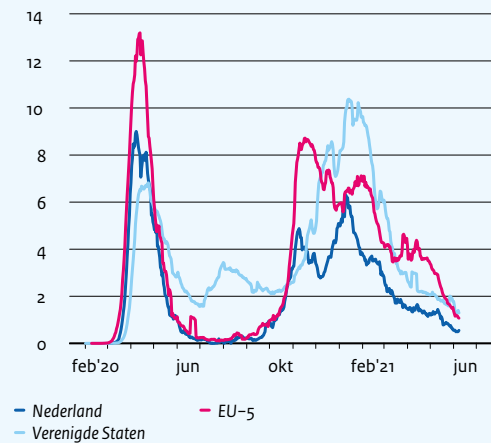

Bron: Eurostat ([link](#))

In zowel de EU als de VS lijkt het ergste van de coronacrisis voorbij. Er is een toename van de mondiale goederenhandel.

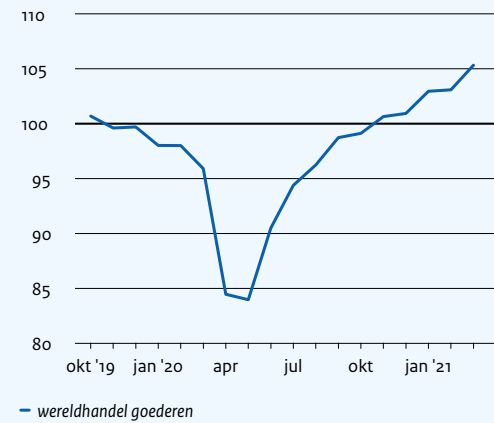
Aantal overleden Covid19-patiënten

per dag, per miljoen inwoners

Wereldhandel

geïndexeerd, 4e kwartaal 2019=100

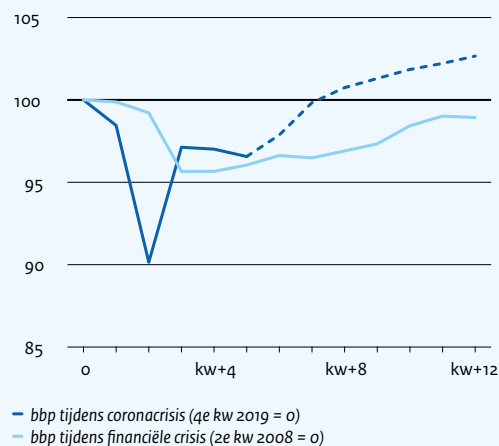

Bron linkerfiguur: Our World in Data. ([link](#)) EU-5 is het ongewogen gemiddelde van Duitsland, Frankrijk, Italië, Spanje en België
Bron rechterfiguur: CPB, Eurostat. ([link](#))

Na de economische tegenspoed door de coronacrisis verwachten we snel herstel. Links het bruto binnenlands product van 4^e kwartaal 2019 - 4^e kwartaal 2022. Na de dubbele dip in 2020 en 2021 zet het herstel zich in vanaf het 2^e kwartaal van 2021. Ter vergelijking tonen we de financiële crisis vanaf het 2^e kwartaal 2008, waarbij het herstel duidelijk trager ging. Rechts de consumptie van huishoudens. Ook hier verwachten we de verminderde bestedingen door de coronacrisis vanaf het 2^e kwartaal van 2021 snel achter ons te laten.

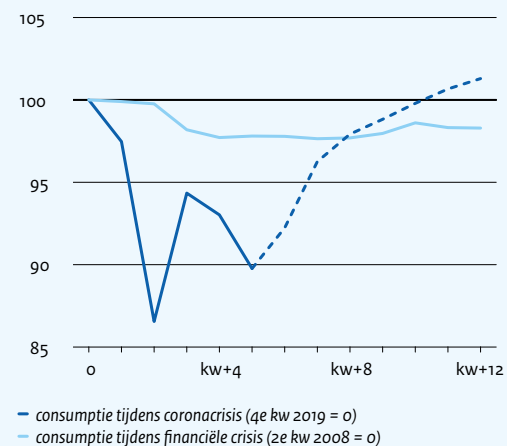
Bruto binnenlands product (bbp)

geïndexeerd

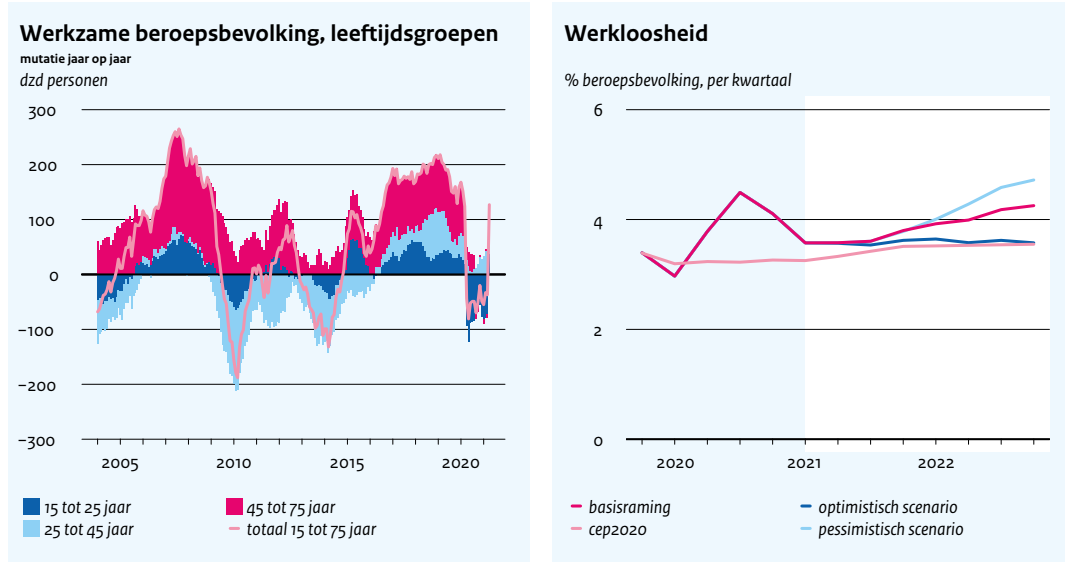
Consumptie huishoudens

geïndexeerd

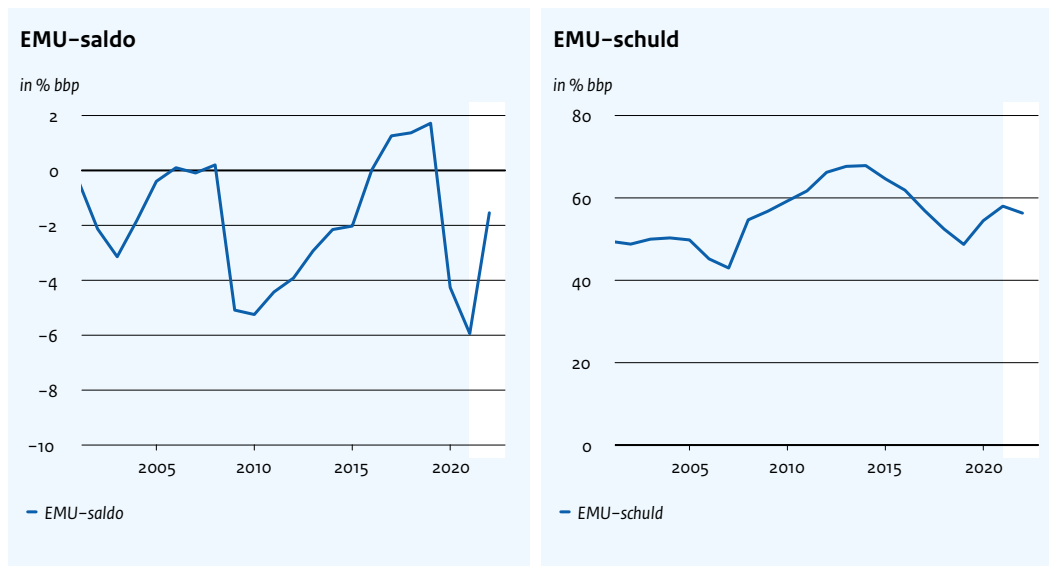
Bron: CBS en CPB. ([link](#))

Op de arbeidsmarkt zijn vooral de jongeren geraakt. Voor 2022 verwachten we een beperkte stijging van de werkloosheid tot 4,1%, vergelijkbaar met het gemiddelde in de jaren 2017-2019 voor de coronacrisis (4,0%).

Bron: CBS en CPB. ([link](#))

Het overheidstekort zal dit jaar uitkomen op circa 5,9% van het bbp. Door beëindiging van de steunmaatregelen neemt het tekort volgend jaar af tot 1,5% bbp. De EMU-schuld neemt hierdoor volgend jaar af, met 1,7%-punt tot 56,3% bbp.

Bron: CBS en CPB. ([link](#))

Deze raming kent, zoals alle ramingen, enkele onzekerheden. Onduidelijk is onder meer of consumenten extra gaan uitgeven, of de inflatie oploopt en of er nieuwe besmettingsgolven komen. Ook is er onzekerheid over de Europese begrotingsregels en over de toekomstige economische relatie tussen de EU en het VK, en tussen China en de VS.

Kerngegevens basisraming voor Nederland, 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<i>mutaties per jaar in %</i>						
Internationale economie						
Relevant wereldhandelsvolume goederen en diensten	5,4	3,7	3,1	-9,4	5,9	6,8
Concurrentenprijs (a)	1,2	-0,4	3,9	0,4	1,9	1,2
Olieprijs (dollars per vat)	54,3	70,9	64,3	41,8	64,4	62,4
Eurokoers (dollar per euro)	1,13	1,18	1,12	1,14	1,21	1,21
Lange rente Nederland (niveau in %)	0,5	0,6	-0,1	-0,4	-0,3	-0,1
Volume bbp en bestedingen						
Bruto binnenlands product (bbp, economische groei)	2,9	2,4	1,7	-3,7	3,2	3,3
Consumptie huishoudens	2,1	2,2	1,5	-6,4	1,3	6,5
Consumptie overheid	0,9	1,7	1,6	1,1	6,0	0,5
Investerings (inclusief voorraden)	4,2	3,9	3,6	-3,6	5,3	2,4
Uitvoer van goederen en diensten	6,5	4,3	2,7	-4,3	4,9	4,5
Invoer van goederen en diensten	6,2	4,7	3,2	-4,3	5,7	5,2
Prijzen, lonen en koopkracht						
Prijs bruto binnenlands product	1,3	2,4	3,0	2,5	2,0	2,1
Uitvoerprijs goederen en diensten, exclusief energie	1,3	0,9	1,0	-0,3	2,6	1,2
Prijs goedereninvoer	3,6	2,2	-1,1	-4,6	5,9	0,7
Inflatie, geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp)	1,3	1,6	2,7	1,1	2,0	1,8
Loonvoet bedrijven (per uur) (d)	0,9	1,9	2,4	7,6	0,7	0,2
Cao-loon bedrijven (c)	1,5	2,0	2,4	2,8	1,8	1,8
Koopkracht, statisch, mediaan alle huishoudens	0,3	0,0	1,0	2,5	0,6	-0,3
Arbeidsmarkt						
Beroepsbevolking	0,8	1,2	1,6	0,4	0,6	1,3
Werkzame beroepsbevolking	2,1	2,3	2,0	0,0	0,8	0,9
Werkloze beroepsbevolking (in duizend personen)	438	350	314	357	340	390
Werkloze beroepsbevolking (niveau in % beroepsbevolking)	4,9	3,8	3,4	3,8	3,6	4,1
Werkgelegenheid (in uren)	2,4	2,6	2,2	-3,4	2,0	2,4
Overig						
Arbeidsinkomensquote (niveau in %)	73,3	73,4	74,0	74,7	73,6	75,0
Arbeidsproductiviteit bedrijven (per uur)	0,6	-0,1	-0,5	-0,1	1,4	0,8
Individuele spaarquote (in % beschikbaar inkomen) (b)	3,0	3,2	3,1	9,0	11,3	6,4
Saldo lopende rekening (niveau in % bbp)	10,8	10,8	9,9	7,8	8,8	8,7
<i>niveau in % bbp</i>						
Collectieve sector						
EMU-saldo	1,3	1,4	1,7	-4,3	-5,9	-1,5
EMU-schuld (ultimo jaar)	56,9	52,4	48,7	54,5	58,0	56,3
Collectieve lasten	38,7	38,8	39,3	39,7	39,0	38,5
Bruto collectieve uitgaven	42,9	42,8	42,4	48,5	49,3	44,4
(a) Goederen en diensten, exclusief grond- en brandstoffen.						
(b) Niveau; beschikbaar gezinsinkomen is inclusief collectieve besparingen.						
(c) Voorheen contractloon bedrijven.						
(d) De loonkostensubsidie NOW, en de continuïteitsbijdrage in de zorg, hebben een opwaarts effect op de loonvoetmutatie bedrijven in 2020 van 3,4%-punt en een neerwaarts effect van 1,1%-punt in 2021 en 1,9%-punt in 2022.						